

L'ANOMENAT TERRORISME ISLÀMIC ALS ESTATS UNITS I EUROPA

Ignacio Ramonet

Director de *Le Monde Diplomatique*

Ponència transcrita, pronunciada en castellà

Parlarem particularment del terrorisme islàmic i d'algunes de les seves característiques, del que s'anomena en general terrorisme islàmic. Malgrat tot, voldria fer una petita introducció sobre com s'ha desenvolupat. Primer, quan parlem de terrorisme, aquest concepte no té una definició precisa. És a dir, no existeix cap document internacional, per exemple a Nacions Unides, que defineixi exactament a què s'anomena terrorisme. En el si de Nacions Unides hi ha almenys tres definicions diferents de terrorisme que no coincideixen. No hi ha acord internacional per definir aquest concepte. Podem tenir una idea del que és però hem de recordar que molts dirigents polítics a escala internacional són dirigents que o bé pertanyen a famílies polítiques que han practicat el terrorisme o bé són dirigents que alguns d'ells han estat "terroristes", qualificats en algun moment de terroristes. Per exemple un "terrorista" cèlebre que avui dia està considerat gairebé com una icona del sentiment més humanista del món contemporani, Nelson Mandela, era un terrorista oficialment per a la República Sud-africana i en tant que terrorista va passar més de 20 anys a la presó. Avui dia ja no és president de la República Sud-africana, però és una referència, un dirigent polític que precisament encarna l'humanisme que ja s'hagués volgut que tinguessin molts dirigents polítics. Per exemple el president algerià, el senyor Bouteflika, era un membre molt actiu del Front d'Alliberament Nacional, evidentment no estic dient que ell mateix hagi estat un terrorista, col·locat bombes, o res per l'estil, però pertany i pertanyia en particular a una organització que practicava el "terrorisme" en la seva lluita per la independència d'Algèria. Per tant, el president d'Algèria, que en un moment donat va poder ser qualificat de terrorista, avui dia és president i a més combat i ha combatut el terrorisme al seu país, el terrorisme islàmic precisament. Fa uns anys a Israel el primer ministre era el senyor Shamir, que havia format part de jove d'una de les organitzacions terroristes del Pròxim Orient, una de les que introdueixen el terrorisme com a pràctica de lluita al Pròxim Orient, l'Irgun israelià, i Shamir va ser un dels dirigents clandestins d'aquesta organització que va practicar el terrorisme.

Vull dir que el que s'anomena terrorisme precisament és difícil d'identificar en la mesura en què passa el temps i les lluites canvien. El terrorisme és un concepte polític i, quan algunes circumstàncies polítiques es transformen, els que ahir es qualificaven de terroristes passen a ser dirigents perfectament acceptats, no només a les circumstàncies locals sinó també acceptats per la comunitat internacional. Nosaltres per exemple hem conegut fins fa poc un terrorisme, qualificat així en tot cas pels mitjans, un terrorisme força brutal com el que practicava l'IRA a Irlanda del Nord. Ara hi ha unes circumstàncies que estan conduint a la pau, l'IRA oficialment ha renunciat a la violència i per tant avui podem dir que hi ha una sèrie de líders a Irlanda del Nord que van practicar el terrorisme fins fa molt pocs anys i que avui dia són considerats com a dirigents polítics legítims de la comunitat catòlica per la qual van lluitar.

Veiem doncs que el terrorisme és difícil de qualificar i per això existeixen dubtes a escala internacional per definir de manera molt precisa què és un terrorista, perquè significaria, en definitiva, que el que practica el terrorisme, sobretot avui dia, està practicant quelcom que avui fins i tot es podria qualificar, en el context en què estem, de guerra contra el terrorisme internacional, de crim contra la humanitat. I un crim contra la humanitat no té prescripció, com vostès saben. Si es defineix amb massa precisió a escala internacional què és terrorisme, aquests crims no tindrien prescripció i aquell o aquella que els hagi practicat ja no podria integrar-se a una vida normal sense ser jutjat. Seria el cas de Bouteflika i tots els que acabo d'anomenar. Per tant hi ha una prudència, malgrat tot el que es diu, a l'hora de qualificar exactament què és el terrorisme internacional i, de fet, es treballa sobre quelcom que està poc

clar. Tots sabem què és el terrorisme però en realitat no el definim, tenim una idea de què és el terrorisme.

D'altra banda també voldria recordar que el terrorisme és, en el seu origen, un concepte que es dedueix d'un període molt precís de la història de la Revolució Francesa, el període del Terror, el Terror que estableixen els jacobins quan governen a partir de 1791-1792 en el marc de la revolució en marxa. Aquest Terror, per tant, és una pràctica d'Estat, no és una pràctica de grups, d'individus, és l'Estat qui practica el terror, és una invenció de l'Estat, no d'irregulars, de grups de resistents o de guerrillers. És una resposta de l'Estat a l'actitud suposada, en tot cas denunciada, dels grups que recolzen o sostenen l'antic règim, i davant l'actitud de grups que es consideren que poden ser el que després es va anomenar en època de la guerra d'Espanya una "quinta columna", en la mesura en què la França revolucionària estava vorejada de països hostils, tots els països fronterers de França li havien declarat la guerra, i per tant no es podia permetre que en el si del país hi hagués agents de l'enemic. El Terror va començar a aplicar-se amb aquesta justificació. Després s'aplicarà a tots aquells que es considera com adversaris de la línia dominant i acaba per practicar-se contra els mateixos inventors del Terror, donat que el mateix Robespierre, que és qui introdueix la idea, serà ell mateix guillotinat. El que pretenia recordar simplement és que és una invenció de l'Estat i que quan es parla de terrorisme no es pot no fer una menció al fet que els Estats també practiquen el terrorisme o també poden practicar-lo.

Jo intentaria proposar una definició del terrorisme perquè quan parlo d'ell ens entenguem. Què significa el terrorisme? En la meua opinió és l'ús de la violència política contra innocents, contra no combatents. És a dir, el fet que la violència política, en la meua opinió, es justifica en determinades circumstàncies, no parlo de terrorisme, parlo de la violència política. Crec que en un país oprimat, un poble oprimat, una minoria oprimida té dret en determinades circumstàncies a revoltar-se contra aquesta opressió i a utilitzar la violència contra aquesta opressió, però el fet, en la meua opinió, que sigui legítim usar la violència contra aquesta opressió no legitima que l'ús d'aquesta violència sigui un ús indiscriminat. Es pot utilitzar la violència contra una opressió però l'ús d'aquesta violència ha de ser sotmès al que podríem anomenar lleis ètiques, o a principis, o a valors i, en tot cas, entre aquests valors està el de no aplicar la violència a innocents, a no combatents. Però evidentment això no impedeix que es pugui utilitzar la violència contra els combatents. És el cas per exemple de les guerrilles a Espanya durant l'ocupació francesa, que en definitiva és el primer ús modern de la guerrilla, o la primera, el que ara s'anomena en concepte militar, guerra asimètrica. La primera guerra asimètrica és la que es produeix a diverses regions espanyoles contra l'ocupació militar francesa, però aquestes guerrilles es practiquen essencialment contra militars, ja que no hi ha població civil francesa present, pot haver-hi dones d'oficials, etc., però no hi ha una població civil important i essencialment es tracta d'utilitzar un tipus de guerra, molt antiga, del que s'anomena avui del dèbil contra el fort, que suposa precisament no la trobada tradicional en el concepte militar europeu des de Grècia, que inventa aquesta forma de combat, la guerra se suposa que es fa sempre entre dos bàndols, qualsevol que sigui la seva importància, però en un moment donat aquests dos bàndols van a la batalla frontal i en un lloc que es tria, obert essencialment, els dos exèrcits s'enfronten en xoc frontal i el que guanya, guanya la batalla, o la guerra, o el que més batalles guanya d'aquest tipus guanya la guerra. Això es considera fer una guerra "normal", segons les lleis dels militars i la guerra. Aquest tipus de guerra, primer és una guerra només occidental, és una guerra inventada pels grecs i que es du a terme fins a la Segona Guerra Mundial, o fins a la invasió d'Iraq, globalment es du a terme d'aquesta manera. Recordin que quan es va envair l'Iraq tota la premsa, tots els militars, deien "quan es produirà el xoc entre l'exèrcit nord-americà i la cèlebre Guàrdia Republicana iraquiana, quan i com es produirà aquest xoc?". No es va produir, en la mesura que l'exèrcit iraquiana es va dispersar.

Tot el que no és xoc frontal, quan l'exèrcit adversari fuig del xoc frontal i prepara emboscades, arremet a petits grups de l'exèrcit enemic, tot això és la guerra de guerrilles i es considera una guerra feta per irregulars, no és un veritable exèrcit. El veritable exèrcit ha d'enfrontar-se en una batalla, i una batalla decisiva en general. Per exemple, Napoleó ho perd tot en una batalla, la de Waterloo. Sempre es juga tot en una batalla i tot el que no és aquesta batalla és guerra irregular. Però repeteixo, guerra irregular no és sinònim de terrorisme i, per tant, tampoc ho és el fet de que hi hagi més que ataquen a menys, això no és terrorisme, en la meua opinió i segons el meu concepte. Això són guerres asimètriques. Aquestes guerres asimètriques es van

tornar a produir, de manera molt més intensa, durant la conquesta colonial. Hi va haver exèrcits que van haver d'assumir derrotes davant d'exèrcits africans, com el cas dels britànics a l'Àfrica del Sud, Isandlwana, per exemple, on pateixen una derrota davant dels zulús, o bé els italians a Adua, a Etiòpia, on són derrotats per un exèrcit que no té el mateix nivell mecànic que ells, o els espanyols a Anual, a la guerra del Rif, que pateixen una derrota davant de grups que no tenen el mateix nivell i que van practicar la guerrilla. Llavors al llarg del segle XX, com abans a la guerra de Cuba els espanyols també van haver de suportar una guerra irregular, una guerra asimètrica, i després això es torna a veure a les guerres de descolonització. Repeteixo, en aquests conflictes no apareix encara el terrorisme perquè essencialment són guerres de militars contra militars. I al contrari, són els exèrcits colonials o els exèrcits dominants els que practiquen una guerra que avui dia està condemnada des de la Segona Guerra Mundial, és una guerra en la qual precisament l'exèrcit invasor oprimeix els civils i, per tant, entra en la meua definició, que és l'ús de la violència política contra innocents. I tenim desenes d'exemples d'exèrcits que en ocupar un país en particular del que abans era el món colonial es comporten de manera extremadament brutal, practicant massacres, matances de civils, dones, vells, nens. Però a això no se l'anomena terrorisme. La premsa de l'època, ni tan sols, anomena això terrorisme. Se li diu simplement ocupació, conquesta, i no se li diu encara terrorisme. La paraula terrorisme encara no apareix.

Quan es va desenvolupar el concepte de terrorisme? En el context europeu de finals del segle XIX, segona part del segle XIX i en un context de guerra de classes, grups revolucionaris consideren que és necessària una forma de lluita asimètrica però que passi per la destrucció d'aquells que representen el poder de la classe dominant i així hi ha grups de socialistes revolucionaris, anarquistes revolucionaris, comunistes revolucionaris, que practicaran l'atemptat en un àmbit civil. Per exemple a la segona meitat del segle XIX hi ha desenes de primers ministres, presidents, reis, que són víctimes d'atemptats. Pràcticament les classes dominants o les classes regnants o governants a Europa són víctimes d'atemptats. D'un atemptat sorgeix la Primera Guerra Mundial, a més, hi ha atemptats en moments de casaments, hi ha hagut atemptats a Madrid, hi va haver l'atemptat contra el General Prim, etc., hi ha atemptats constantment però sempre contra governants. No hi ha atemptats com els que es coneixen avui, o són poc freqüents, atemptats en llocs públics on només hi ha gent normal, on no hi ha dirigents. Es tractava d'escapçar l'adversari suprimint-li el responsable principal, el guia, i aquí sorgeix la paraula terrorisme, en els mitjans de comunicació s'anomena terrorisme a aquest tipus d'atemptats. Hi ha tota una reflexió sobre el terrorisme i per exemple Albert Camus, l'escriptor francès Premi Nobel de Literatura, que està associat a l'existencialisme, escriu una obra de teatre sobre el terrorisme que s'anomena "Els justos", "Les justes". I què explica aquesta obra? En realitat transcorre pràcticament en una peça, on un grup de revolucionaris discuteix sobre la preparació d'un atemptat. Són revolucionaris russos. Camus, que era un escriptor dels anys 50, situa l'acció de la seva obra de teatre a la Rússia pre-revolucionària, és a dir, a finals del segle XIX, i aquests revolucionaris estan discutint la possibilitat, la intenció de col·locar una bomba al pas d'una comitiva en la qual hi va un príncep rus important, un príncep de la casa reial. S'està discutint en quin lloc es posarà la bomba, on, quan, i tot aquest grup estudia el recorregut de la comitiva, per on passarà, amb ocasió d'un bateig o un casament, no recordo exactament, i llavors sorgeix el debat de que com que aquesta comitiva passarà per una avinguda pública, si es posa la bomba en aquell lloc no només es matarà al príncep o a la parella reial sinó que es matarà a molts innocents que hi estan assistint, que són gent del poble. Aquest debat es produeix a l'obra: tenim dret, en nom d'una causa justa, que és més important que nosaltres i més important que qualsevol persona, que és la revolució, en nom de la revolució hem d'assumir el fet de que hi hagi víctimes, perquè la causa és més gran que les pròpies víctimes? O bé no podem permetre'ns que hi hagi víctimes perquè la revolució que volem és precisament una revolució pura, una revolució que té en compte la gent normal i la gent del poble i no podem destruir a la gent del poble com fa el règim tsarista que la destrueix perquè l'explota, etc.? Aquest és el debat, i qui dels dos triomfa? L'atemptat no té lloc, perquè en la concepció de Camus, que era molt humanista, un revolucionari no mata un innocent en qualsevol circumstància. La revolució s'ha de fer, evidentment, pensa Camus o pensen els revolucionaris, però això no ha de comportar el matar un o més innocents. Llavors, aquesta és la idea de que matar un innocent en nom d'una causa justa no és defensar una causa justa, sinó que és senzillament matar un innocent. El terrorista és aquell que davant d'aquesta contradicció conclou que la causa és més important que la víctima. Aquest és el context. La causa, qualsevol que sigui, nacionalista, revolucionària, avui dia islamista, etc., la causa és tan

important que, en definitiva, que hi hagi unes víctimes més o menys, després s'aconseguirà el règim ideal i ja no hi haurà més víctimes. En nom d'aquest raonament s'han pogut dur a terme una sèrie de guerres justes i el terrorisme s'ha aplicat de vegades amb "bones intencions" -tot i que sembli monstruós-. Els nacionalistes revolucionaris vietnamites o indoxinesos que lluiten contra la presència francesa a Indoxina, ja des del principi, van practicar el terrorisme, tal com el coneixem avui, perquè en definitiva s'inspiren en el que passa a l'Europa ocupada pels alemanys. On els crims dels alemanys han estat molt importants, grups de resistents practicaran, per una banda l'atemptat, però per l'altra també col·locaran, per exemple, bombes als ferrocarrils per impedir que els alemanys puguin transportar municions cap als fronts i això provoca víctimes innocents. És terrorisme? Els alemanys ho qualificaran de terrorisme, i afusellaran molts resistents qualificant-los de terroristes, i existeixen cartells on se'ls veu, a més, utilitzant mètodes que ja practicaven els romans: en un barri, en una regió, en un poble on s'ha comès un atemptat, per cada alemany membre de l'exèrcit víctima d'aquest atemptat s'afusella deu persones del poble, es delma la població. Però el que vull dir és que els alemanys qualificaran els resistents de terroristes. Com veuen, l'ús de la paraula té dos sentits. De l'exemple d'aquests resistents, glorificats després de la Segona Guerra Mundial, glorificats com els defensors de l'honor nacional, en definitiva -i s'oculta el fet de que hi hagi víctimes innocents-, molts combatents als pobles, als països dominats per França practicaran també ells la resistència. El primer poble que ho practica és el poble indoxinès, en particular vietnamita, contra la presència francesa i practicant el que avui anomenaríem amb la meua pròpia definició terrorisme, és a dir, posant bombes als bars freqüentats pels soldats francesos o en llocs on hi ha civils, matant colons, a finques, aldees, que no són pròpiament combatents però que són ocupants. I el mateix passarà a Algèria, on el Front d'Alliberament Nacional practicarà un terrorisme important, semblant al que hem conegut en èpoques més recents, col·locant bombes en mitjans de transport, als autobusos, a cafeteries o cafès freqüentats simplement per la població francesa civil que vivia a Algèria, i això serà molt retret a aquesta organització, que per una part tenia el seu exèrcit que lluitava contra l'exèrcit francès, però per l'altra a les ciutats portava una altre front que era un front de lluita practicant el terrorisme. Això no s'ha fet, per exemple, curiosament, a les lluites revolucionàries llatinoamericanes modernes, en tot cas, les que sorgeixen no només amb la revolució cubana sinó després amb el que s'ha anomenat *guevarisme*, el concepte *guevarista* o el concepte *castrista* de la guerra revolucionària no comporta la idea de practicar el terrorisme. Ho dic perquè de vegades s'oblida. Per exemple, Fidel Castro, que és qui teoritza aquesta nova fase revolucionària de la història llatinoamericana al començament de la segona meitat del segle XX, crea un exèrcit, que s'anomena Exèrcit Rebel. Aquest exèrcit, a les muntanyes o a la *sierra* és un exèrcit amb uniforme i amb graus militars, és un exèrcit que lluita contra un exèrcit i no es practica l'atemptat contra civils, es practica a la ciutat, el que ells anomenen el *Llano* -hi havia la *Sierra* i el *Llano* -, es practica al *llano* l'atemptat de tipus llibertari o socialista revolucionari, contra el policia torturador, contra el dirigent polític corrupte, que s'elimina, però no es posen bombes als cafès, als mitjans de transport, no hi ha atemptats contra la gent normal. I també es practica l'atemptat mediàtic, que és un aspecte molt important del terrorisme contemporani, la lectura mediàtica. Els cubans són els primers que practiquen el segrest espectacular, per exemple el 1958 segresten el que llavors era líder de la Fórmula 1, l'Alonso de l'època, Juan Manuel Fangio, que era el campió del món d'automobilisme, un argentí, que va anar a participar el Gran Premi de l'Havana i el segresten i desapareix durant dos o tres dies. No li passa res però el món sencer parla de l'existència d'una resistència o de grups irregulars contra el règim de Batista, cosa que no es deia. Aquesta doble dimensió és interessant. És a dir, per una part es practica la violència, es practica la lluita armada però no es practica el terrorisme i l'atemptat contra civils. El mateix farà el Che Guevara a Bolívia, etc. Cosa que no es pot dir avui dia de les FARC a Colòmbia, on al mateix temps practiquen el *guevarisme* amb un exèrcit, però també l'atemptat contra civils, que sovint són atemptats que només es poden condemnar, evidentment, en la mesura que molts innocents, molts civils troben la mort. Aquesta forma de lluita s'ha conegut a molts altres llocs, a Xipre, per exemple, quan hi havia l'EOKA, de lluita contra els britànics i, evidentment, al Pròxim Orient.

El Pròxim Orient és una regió dominada per Turquia, i quan Turquia es debilita i es transforma en l'home malalt, l'interès de les potències occidentals que ja estan canviant i estan passant del carbó al petroli consisteix a posar-li la mà sobre els principals jaciments de petroli que es troben en el que avui anomenem Aràbia Saudita i els britànics, que són la primera potència de l'època, fomenten la sublevació dels àrabs contra els turcs. Sorgeix aquí el nacionalisme àrab i els

britànics assessoren en certa mesura els àrabs que se subleven donant-los oficials, armes, etc., de manera que puguin derrotar els turcs i fer-los retrocedir. És la història que tothom coneix de Lawrence d'Aràbia. En aquesta regió, en aquell moment no es practica el terrorisme, és una mena de guerra de guerrilles però del desert contra els turcs. Els turcs es retiren i la regió cau en mans dels britànics i dels francesos, que són les dues potències que es reparteixen el Pròxim Orient. França controla el que avui és el Líban i Síria, el que s'anomenava llavors el Llevant francès, i per altra part els britànics controlen la resta, on creen una sèrie d'Estats, entre ells l'Iraq. I sorgeix llavors com a projecte del sionisme, d'un aspecte del nacionalisme centroeuropeu que és el sionisme, sorgeix el projecte de crear, ja havia sorgit teòricament però com que ara es tracta d'un territori controlat pels britànics, s'intensifica l'emigració jueva cap a Palestina i poc a poc es constitueix una comunitat jueva important en aquesta regió que comença a reclamar la seva independència, una Llar Jueva al Pròxim Orient, una Llar Jueva independent, un Estat pels jueus, que eren un poble sense Estat. I en aquest marc hi ha grups sionistes radicals que practican el terrorisme. Ho he dit abans, un grup com l'Irgun, un grup molt radical, totalment clandestí, el practicarà, importarà aquests mètodes dels que parlàvem abans d'Europa Central que practicaven els revolucionaris a Polònia o a Rússia o a d'altres països de la regió, ho integren aquí, a més amb una visió molt nacionalista aquest cop -l'Irgun és un grup extremadament nacionalista- i amb atemptats molt espectaculars. El més espectacular d'ells és un atemptat que el 1948 fa esclatar el major hotel de Jerusalem, l'hotel del Rei David, King David, perquè a l'interior de l'hotel es troba l'enviat de Nacions Unides -que s'acaben de crear- el Comte Bernadotte, de la família real sueca, i que era l'intermediari per intentar veure com es podia anar cap a la creació d'un doble Estat palestí i jueu i, per matar aquest enviat de Nacions Unides, l'Irgun fa saltar l'edifici sencer, i hi ha centenars de víctimes. A més els sionistes nacionalistes radicals practiquen l'atemptat contra els anglesos. S'introdueix aquest tipus de forma de lluita en aquesta regió, que és una regió que acaba de sorgir pràcticament d'una ocupació llarga.

Com veiem, el terrorisme té una llarga història, les pràctiques terroristes són molt generalitzades. Les hem vist a Europa, a Amèrica, a Àsia, a Àfrica i arriben al Pròxim Orient. El Pròxim Orient no és el lloc on s'ha creat el terrorisme, òbviament, potser sigui una de les regions on el terrorisme ha arribat més tard, després que s'hagi desenvolupat en altres indrets i avui dia es parla essencialment del terrorisme islàmic, globalment per a moltes persones ja és com si només hi hagués terrorisme islàmic, quan en definitiva i sobretot perquè els Estats Units han desencadenat aquesta guerra contra el que ells anomenen el terrorisme internacional i que en realitat el terrorisme islàmic efectivament ocupa aquesta fase, però en un moment en què paradoxalment el món està molt més pacificat que fa temps, és a dir, hi ha molta menys violència política avui dia que fa 30 anys. Fa 30 anys hi havia grups que practicaven la violència política, que utilitzaven les armes per cometre atemptats, practicar la lluita armada, etc., pràcticament a tot arreu, mentre que avui dia els grups que practiquen la lluita política són molt poc nombrosos i el centre d'ells està ocupat per aquest terrorisme islàmic, que més que islàmic és islamista.

Vostès saben quina és la diferència entre l'islamisme o l'islamista i l'islàmic, que no s'han de confondre. És a dir, l'Islam és una religió extremadament respectable com els altres grans monoteïsmes, com el judaisme i el cristianisme, és una religió de pau, però en el si de l'Islam, com a d'altres religions, hi ha grups que consideren que la Paraula, el missatge sagrat contingut al Llibre Sagrat, que és l'Alcorà, com pot ser la Bíblia pels jueus o el Nou i l'Antic Testament pels cristians, és una Paraula Sagrada, és un text sagrat, i el món seria ideal si estigués regit per la filosofia d'aquest Llibre. Tot això la gent ho pot pensar però no està disposada forçosament a lluitar-hi, a matar per això. Un pot pensar que els Evangelis és el millor que s'ha escrit mai però no està disposat a matar per convèncer, hi va haver una època en què es va fer, a sang i foc, es va convèncer la gent sota amenaça de mort de que s'havia d'acceptar l'Evangelí com a missatge d'amor -certa paradoxa, però es va practicar- i hi ha gent que ho ha pogut practicar o que encara ho pot creure però evidentment no tothom està disposat a practicar-ho i en el si de l'Islam és igual, hi ha gent que pensa que l'Islam està molt bé, que si tothom fos bon musulmà al món no hi hauria violència, no hi hauria robatoris, no hi hauria corrupció, no hi hauria atropellaments, com qualsevol religió, és a dir, si s'apliquessin els preceptes musulmans la societat seria una societat molt més perfecta. Però com que les societats no ho són, què fer? Molts estimen que s'ha de tractar de dur a terme una mena de proselitisme per convèncer que el major nombre accepti les idees de l'Islam. I aquí hi ha un

debat, els islamistes són els que creuen que tot el que sigui modern, en definitiva, tot el que ens allunyi del text pur, tot això evidentment ens distreu i, per tant, per això se'ls anomena fonamentalistes, perquè són els que reclamen tornar als fonaments de l'islam, els fonaments de l'islam són l'Alcorà i els *hadid*, el que està escrit a l'Alcorà i les dites del Profeta. Igual que els fonamentalistes cristians pensen que s'ha de tornar al text de la Bíblia, si el text de la Bíblia diu que Déu va crear el món en set dies, doncs és Déu qui el va crear i no la tesi darwinista de que els éssers humans procedeixen de l'evolució de les espècies. És un debat que hi ha actualment als Estats Units. Llavors, igual que hi ha fonamentalistes jueus i fonamentalistes cristians, fonamentalistes hindús, a moltes religions, també els hi ha a l'islam, que desitgen que es torni el text pur. I per altra part, aquests fonamentalistes, alguns pensen que la societat, seria millor si realment fos musulmana i pensen que la millor manera de que ho sigui és que estigui dirigida per bons musulmans i alguns han constituït partits polítics de caràcter musulmà i es presenten a les eleccions i de vegades les guanyen. Són els que podríem anomenar demòcrata-musulmans, igual que hi ha demòcrata-cristians. Per exemple Turquia, que és un país laic des del punt de vista polític però a la pràctica un país on el major nombre de persones practica l'islam, a Turquia ha guanyat les darreres eleccions un partit islàmic-demòcrata o demòcrata-musulmà i actualment és un país governat per aquests demòcrates-musulmans, el representant dels quals és el senyor Erdogan. És a dir, que hi ha islamistes perfectament demòcrates i que pensen que, efectivament, s'han d'integrar a la societat una sèrie de valors i de principis de la filosofia de l'islam i que això pot millorar la societat. Altres pensen que això no es pot fer a molts països perquè són dictatorials, la majoria en particular als països àrabs, no hi ha democràcia, hi ha molta corrupció, hi ha nepotisme, són governs que duren des de fa temps, alguns són hereditaris, no només les monarquies com el Marroc o Jordània, sinó també fins i tot els règims civils com a Síria, on al senyor Asad l'ha succeït el seu propi fill, i tot això fa que aquests països per a molts ciutadans siguin països que no es poden canviar i no es pugui instaurar a societats corruptes, segons ells, societats en les quals els pobres estan molt marginats, no tenen perspectives de sortir de la seva condició de pobresa, doncs això és una renegació de l'islam, tot i que siguin països islàmics teòricament, a la pràctica l'islam no és respectat perquè hi ha una injustícia social permanent i, per tant, en aquests països han sorgit grups que anomenem islamistes, que són aquells que pensen que l'islam no es pot establir esperant que un dia aquests països siguin demòcrates i que un partit musulmà pugui guanyar les eleccions, o que això no es permetrà. Llavors, s'ha de prendre el poder en aquests països de manera més ràpida i tot i que sigui practicant la lluita armada.

Com hem vist hi ha per una banda l'islam, per altra l'islamisme, que pot ser demòcrata o no demòcrata i, per altra banda, en el si de l'islamisme no demòcrata, perquè de vegades simplement es veu reprimat, hi ha un petit grup que sí està disposat a practicar la lluita armada. És un grup extremadament petit. Els islamistes en general són nacionalistes, o són nacionals, l'islamisme marroquí no és el d'un altre país, no és l'algerià, etc., però hem vist que hi ha circumstàncies que fan que aquests islamistes passin a utilitzar la violència. Quines circumstàncies? N'hi ha diverses. Per exemple a Algèria el FIS, que era el partit islamista, era un partit que s'havia presentat a les eleccions municipals, a finals dels anys 80 principis dels 90, i va guanyar i governava quantitat de ciutats, i quan hi va haver l'elecció presidencial el FIS va presentar candidats, pacíficament, el FIS no era violent, era una organització que jugava el joc de la vida democràtica, parlamentària, electoral, però quan hi va haver la primera volta de les eleccions i es va veure que el FIS guanyaria l'elecció presidencial, l'exèrcit algerià va donar un cop d'Estat, va detenir centenars o milers de dirigents del FIS, islamistes, que no havien practicat fins llavors la violència i en reacció a aquest cop d'Estat i a aquesta repressió va començar una mena de guerra civil en la qual els islamistes van practicar, efectivament, la violència, l'atemptat, tota mena d'atrocitats, o almenys se li van atribuir moltes atrocitats, perquè a Algèria durant deu anys es va dur a terme el que s'anomena una guerra bruta en què les forces de repressió utilitzaven mètodes que no són normalment els que utilitzen o que han d'utilitzar les forces armades d'un país, és a dir, practicar la desaparició, etc., etc., la qual cosa va estimular el terrorisme islamista algerià.

I Al Qaeda, que és una mica la idea quan es parla de terrorisme islamista? A d'altres llocs els islamistes arriben a la violència per una via diferent, que és el cas d'Afganistan. A l'Afganistan, el 1979, hi ha una lluita important entre el règim local, recolzat pels soviètics, i els grups de resistència a aquesta aliança entre l'esquerra afganesa i els soviètics que recolzen l'esquerra afganesa que governa Afganistan. Els únics grups que resistiran seran els islamistes. D'on

sorgeixen aquests islamistes? Essencialment sorgeixen perquè estan formats, entrenats i equipats pels Estats Units, l'Àrabia Saudita i el Pakistan. Aquest triangle, aquesta triada, és la triada que porta anys plantejant-se aquesta pregunta: com fem que en el món àrab en particular, sobretot a les zones que tenen el control del petroli, Iran i la Península Àrabica, com fem per disminuir la influència de l'esquerra i en particular la influència dels comunistes en aquests països? Fins i tot a la pròpia Palestina. I la millor manera serà la de recolzar els grups islamistes, precisament, mitjançant subvencions, contribucions, mitjançant la creació d'espais que permetran per exemple a les universitats que poc a poc els islamistes expulsin els comunistes o els marxistes en general o els trotskistes, etc., de manera que estimularan una ideologia que es pensava purament conservadora, com que eren islamistes es pensaven que eren conservadors i que acceptarien el món com és, havien sorgit els Germans Musulmans, havien sorgit, ja sigui al Pakistan, ja sigui a l'Àrabia Saudita, i l'Àrabia Saudita és un règim que està dirigit, pilotat, per una dinastia que practica un tipus d'Islam extremadament rigorós, per tant, que desitja que aquest Islam que podríem qualificar de fonamentalista, perfectament fonamentalista, però tendeix a estendre aquesta concepció, i com aquest règim fonamentalista té com a principal aliats els Estats Units, i aquesta aliança funciona des del final de la Segona Guerra Mundial, els Estats Units pensaven que, disseminant règims de tipus islamista o de tipus saudita, només tindrien aliats per tot arreu. Pakistan, que és el gran aliat d'Estats Units a la regió, que té interès a ser aliat d'Estats Units davant de l'Índia, i que és un país molt poblat, contràriament a l'Àrabia Saudita, oferirà quadres, l'entrenament, la formació, etc., als grups islamistes que vénen d'arreu del món recolzats pels diners de l'Àrabia Saudita per constituir el que podríem anomenar "les brigades internacionals islamistes", que es creen per lluitar contra el règim afganès recolzat pels soviètics. Aquesta és, en certa mesura, la creació dels Estats Units, que es va anomenar una creació de tipus Frankenstein -però vostès recorden que la primera víctima de Frankenstein és el seu propi creador, Frankenstein mata al doctor Frankenstein, que és qui crea la criatura-, d'aquesta manera els Estats Units creen aquesta mena d'internacionalisme islamista, quan l'islamisme era essencialment local, i no tenien connexions entre ells, perquè en general l'islamisme es desenvolupa amb un discurs de reivindicació social, als països del món àrab i musulmà que són països amb grans desigualtats, a molts barris on en un moment l'esquerra hi era present, els comunistes, els marxistes en general, amb un discurs d'emancipació social, tots aquests marxistes han desertat, han marxat i avui dia en aquests barris perifèrics, marginals, a Casablanca, a Alger, a Tunis mateix tot i que està molt reprimat, a El Caire, a les grans ciutats del Pròxim Orient i d'Orient Mitjà, els que van a aquests barris són els missioners islamistes, que són els que donen classes als nens que sinó no podrien revisar les seves lliçons, que fan escoles, que fan dispensaris, que paguen l'enterrament de la gent -la gent no té ni tan sols per morir-se- els qui creen tot un teixit social, qui són de fet en aquests barris l'Estat tal com podem imaginar-lo són els islamistes, són els únics que són allà. Ho hem vist ara, tot i que la premsa no ho diu, amb el terratrèmol de Pakistan, els que han anat allà els primers, els que han ajudat els primers, els que han ajudat massivament són les organitzacions islamistes, que gairebé estan marginades al Pakistan però que són molt més presents que les Creu Roja occidentals que són anecdòtiques davant la immensitat de la catàstrofe. I per tant en aquests barris hi ha els islamistes i, és clar, la gent és el que veu en definitiva, no veu el discurs filosòfic o religiós sinó que veu concretament qui està ajudant la família, qui està donant resposta a les necessitats de la gent. Quan es creen aquestes brigades internacionals, que són les que lluiten a l'Afganistan, a més la premsa internacional presenta a aquests combatents com a guerrillers de la llibertat, els combatents de la llibertat, *freedom fighter* se'ls anomenava, aquí sorgeix en definitiva el nucli del que és l'organització armada de l'islamisme.

Aquest grup recolzat per Estats Units, subvencionat per l'Àrabia Saudita, entrenat i equipat per Pakistan condueix a la victòria, una victòria històrica, perquè és la primera derrota militar de la Unió Soviètica, igual que la primera derrota militar dels Estats Units va ser Vietnam, el Vietnam dels soviètics va ser Afganistan i una mica el principi de la fi, aquesta victòria té un ressò extraordinari en el que podríem anomenar les masses musulmanes, perquè són els musulmans en certa mesura, els islamistes organitzats en brigades internacionals, vinguts d'arreu del món, els que condueixen aquesta batalla, armats pels Estats Units, amb aquells famosos *Stinger*, coets terra-aire que impedièren que la supremacia aèria de la Unió Soviètica pogués expressar-se, d'aquí es condueix a aquesta victòria que té un segon temps. A la victòria hi participen molts grups afganesos, no tots islamistes, tot i que tots musulmans, però no tots de la línia americano-saudita-pakistanesa. Per això en un segon temps, qui prendrà el poder a

l'Afganistan són precisament els grups més radicals islamistes, és a dir, el que s'anomenen els talibans, que són forces creades pels pakistanesos, entrenades pels Estats Units, finançades per l'Aràbia Saudita, que creen el seu Estat, el primer estat islamista radical, un estat relativament monstruós, recordin la situació de la dona, absolutament espantosa i infernal, destrucció de totes les imatges, un món totalment absurd però terrible i infernal per a molta gent, però era el règim recolzat per Estats Units i recolzat per Pakistan, principal aliats d'Estats Units. El règim talibà era un protectorat de Pakistan, per tant la resta era hipocresia.

Quan es produeix el trencament i quan sorgeix el terrorisme islamista que trenca amb els seus amos? Es produeix després de la guerra del Golf. Quan a la primera guerra del Golf els Estats Units decideixen establir a la regió per sempre bases militars a Aràbia Saudita, aquí es produeix el trencament perquè els islamistes, i en particular Osama Bin Laden, que és un heroi de la guerra d'Afganistan, Osama Bin Laden és un jove saudita criat en una família amb fortuna, educat a Occident, enginyer, molt ben format, que podria ser perfectament occidentalitzat i que amb la seva fortuna, amb la seva formació, decideix allistar-se per anar a combatre a l'Afganistan i allà combat com un heroi, es transforma en un líder d'aquella guerra i per això és respectat, a més d'aplicar un Islam molt rigorós, quan a la guerra del Golf els americans creen bases militars permanents a l'Aràbia Saudita es produeix el trencament, perquè aquests grups proposen al govern de l'Aràbia Saudita garantir-li la seva seguretat. No han guanyat ells la guerra d'Afganistan? Per tant, si l'Aràbia Saudita tem una agressió de Sadam Husein, que és un líder menyspreat pels islamistes, ells amb el seu exèrcit que ha guanyat, exèrcit irregular però que ha guanyat la guerra de l'Afganistan, protegiran la terra sagrada de l'Aràbia Saudita. Però el govern saudita no ho accepta i prefereix instal·lar bases americanes, la qual cosa constitueix un sacrilegi en el sentit propi de la paraula. Per què un sacrilegi? Perquè el sòl de l'Aràbia Saudita, que és el país on està enterrat el Profeta i on es troba la Meca, no ha de ser seu d'una base militar estrangera, on cristians o no musulmans podran viure permanentment en un territori pràcticament autònom, això es veu com un sacrilegi i constitueix el trencament entre Al Qaeda, el règim saudita i els Estats Units, i a partir d'aquest moment, tota la força militar, tot el coneixement de la violència que posseeix aquest grup es tornarà no només contra els enemics tradicionals, que poden ser els russos a Txetxènia, els serbis o els croates a Bòsnia, en tal o qual regió de l'Àfrica els no musulmans, etc., sinó evidentment també els nord-americans i avui dia els pakistanesos. I d'aquí que es posi en marxa la idea d'atacar aquells que no només avui dia constitueixen l'Imperi internacional, l'Imperi del mal, aliats d'Israel d'altra banda, però que no era un front principal quan sorgeix el terrorisme islamista, en particular en el moment de l'11 de Setembre de 2001 però sobretot amb la idea que a partir d'ara hi ha una guerra oberta entre aquests grups islamistes, constituïts en un tipus de xarxa de caràcter totalment desconegut fins ara a les organitzacions terroristes o que practiquen la lluita armada, on podia existir la formació en xarxa però a escala d'un país mentre que això és a escala del planeta, i on en definitiva totes les dianes, tots els objectius són possibles en la mesura que el combat és contra Occident i en la mesura que Occident està pilotat pels Estats Units. Aquesta guerra comença en aquestes circumstàncies.